

Sygn. akt IV U 358/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSR del. Elżbieta Wojteczuk
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania E. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 12 marca 2013 r. Nr (...)

w sprawie E. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o zwrot nienależnie pobranej renty rodzinnej

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że ubezpieczonej E. K. przysługiwało prawo do wypłaty części uzupełniającej renty rodzinnej w okresie od dnia 11 lutego 2008 r. do 31 lipca 2012 r. i ubezpieczona E. K. nie ma obowiązku zwrotu wypłaconego jej świadczenia za okres od 01 sierpnia 2009 r. do 31 lipca 2012 r. w kwocie 22 044,98 (dwadzieścia dwa tysiące czterdzieści cztery i 98/100) zł.

Sygn. akt: IV U 358/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 marca 2013 r. znak: (...)Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie art.32 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników stwierdził, że E. K. nie przysługuje część uzupełniająca renty rodzinnej w związku z nabyciem gospodarstwa rolnego na podstawie wyroku z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 1395/09 od dnia 11 lutego 2008 r., ustalił, że nadpłata części uzupełniającej renty rodzinnej w okresie od 11.02.2008 r. do 31.07.2012 r. wynosi 31 777,38 zł, zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu kwoty 22 044,98 zł i na podstawie art. 139 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 01.04.2013 r. potrąca nadpłatę wypłaconej części uzupełniającej renty rodzinnej z pobieranej przez ubezpieczoną renty w miesięcznych ratach po 270,46 zł. Na podstawie art. 138 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych KRUS odstąpił od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 9 732,40 zł. (decyzja z dnia 12.03.2013 r. k. 84 akt organu rentowego).

Odwołanie od w/w decyzji złożyła E. K. wnosząc o jej zmianę i wskazując, iż zaskarżona decyzja jest dla niej krzywdząca. Ubezpieczona podała, że od chwili nabycia spadku po T. S. nie obrabiała ziemi, nie czerpała z niej żadnych

korzyści, ziemia była dzierżawiona od 13.06.2003 r. przez Ł. L., a po rozwiązaniu umowy dzierżawy sprzedała ziemię (odwołanie k.1).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji (odpowieź organu rentowego na odwołanie k.6).

Sąd ustalił, co następuje:

E. S. (obecnie K.) była żoną T. S. od 23 kwietnia 2004 r. (skrócony odpis aktu małżeństwa k. 41 akt I Ns 1395/09). Ojciec T. S. – M.S. był właścicielem działek o nr ewid. (...), (...), (...) o powierzchni 0,70 ha położonych we wsi N. (...) z dnia 13.02.1979 r. k.43 akt I Ns 1395/09), a razem z żoną H. S. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej właścicielem nieruchomości o nr ewid. (...) o łącznej powierzchni 4,56 ha położonych w miejscowości D. (...) z dnia 13.02.1975 r. k.44 akt I Ns 1395/09). H. S. zmarła dnia 19 grudnia 1978 r. i spadek po niej odziedziczył mąż M. S. oraz dzieci T. S. i Ł. S. po 1/3 części każdy z nich, z tym że gospodarstwo rolne na podstawie ustawy nabyli: M. S. i T. S. po 1/2 części każdy z nich (postanowienie Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 13.10.2003 r. w sprawie I Ns 872/03). M. S. zmarł w 1994 r. a spadek po nim wraz z wchodzącym w skład spadku gospodarstwem rolnym na podstawie ustawy nabyły dzieci: T. S. i Ł. L. po 1/2 części każdy z nich (postanowienie Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 15.05.2003 r. w sprawie I Ns 247/03). Za swojego życia w 1975 r. H. i M. małż. S. podzielili nieformalnie swoje gospodarstwo na dzieci w ten sposób, że Ł. L. otrzymała działki nr (...) w miejscowości P. P., a pozostałe grunty wymienione powyżej w N. i D. otrzymał T. S.. W dniu 13 czerwca 2003 r. T. S. w celu uzyskania pełnego świadczenia z KRUS zawarł ze swoją siostrą Ł. L. umowę dzierżawy udziału w 1/2 części we współwłasności nieruchomości o nr ewid. 32, 237, 189 i 279 położonych w D., 435, 459 położonych we wsi P. P., (...), (...), (...) położonych w N., (...), 1280 położonych we wsi R. na dziesięć lat tj. do 13 czerwca 2013 r. (umowa dzierżawy k. 30 akt I Ns 1395/09).

Dnia 11 lutego 2008 r. zmarł T. S. i spadek po nim na podstawie testamentu notarialnego nabyła jego żona E. S. z całości (postanowienie Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 2 września 2008 r. w sprawie I Ns 259/08).

Dnia 22 lutego 2008 r. E. S. wystąpiła do organu rentowego w wnioskiem o przyznanie jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu T. S. (wniosek k. 1 akt organu rentowego).

Decyzją z dnia 10 marca 2008 r. organ rentowy przyznał E. S. rentę rodzinną od dnia 11 lutego 2008 r. na stałe (decyzja z dnia 10.03.2008 r. k.10 akt organu rentowego).

Po śmierci T. S. E. S. do siebie zabrała jej córka i wymieniona mieszkała do 26 grudnia 2008 r. w B., a od 27 grudnia 2008 r. zamieszkała razem z konkubentem w T.. Po śmierci T. S. ubezpieczona nie prowadziła gospodarstwa rolnego, które po nim odziedziczyła. Pole w N. i D. została oddane w dzierżawę na podstawie ustnej umowy z dzierżawcą Z. M. a następnie E. S. (obecnie K.) podpisała z M. M. umowę dzierżawy dnia 18.11.2009 r. nieruchomości w D. i N. (umowa dzierżawy k.45 akt I Ns 1395/09). Umowa dzierżawy formalnie dotyczyła udziałów we współwłasności nieruchomości w/w, zgodnie z udziałami w spadku odziedziczonymi przez T. S. po swoich rodzicach, ale w faktycznie przedmiotem dzierżawy były całe działki ewidencyjne nr (...) w D. i (...), (...), (...) w N. (zeznania M. M. k. 23v-24).

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie I Ns 1395/09 Sąd Rejonowy w Siedlcach na wniosek E. S. stwierdził, że T. i E. małż. S. nabyli z dniem 1 stycznia 2006 r. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej przez zasiedzenie udział w 3/8 częściach we współwłasności nieruchomości położonej we wsi D. obejmującej działki gruntu oznaczone numerami (...) o powierzchni 0,29 ha, (...) o powierzchni 0,95 ha, (...) o powierzchni 0,26 ha i (...) o powierzchni 3,06 ha oraz udział w 1/2 części we współwłasności nieruchomości położonej we wsi N. obejmującej działki o nr ewid. (...) o powierzchni 0,43 ha, (...) o powierzchni 0,26 ha, (...) o powierzchni 0,01 ha (postanowienie z dnia 28.06.2010 r. k. 60 akt I Ns 1395/09). Przedmiotowe postanowienie uprawomocniło się z dniem 21 grudnia 2010 r.

Następnie E. S. dnia 01 marca 2011 r. wniosła pozew przeciwko Ł. L. o rozwiązanie umowy dzierżawy z dnia 13 czerwca 2003 r. i wyrokiem z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie I C 114/11 Sąd Rejonowy w Siedlcach nakazał pozwanej Ł. L. wydanie powódce nieruchomości położone w miejscowości D. o nr ewid. (...) oraz w miejscowości N. o nr ewid. (...),

(...), (...) (wyrok k. 60 akt I C 114/11). Przedmiotowy wyrok uprawomocnił się z dniem 22 marca 2012 r. (k.108 akt I C 114/11).

Dnia 9 maja 2012 r. E. S. sprzedała M. i H. małżonkom G. działki o nr ewid. (...), (...), (...) położone w N. (umowa sprzedaży k.59-60 akt organu rentowego), a następnie dnia 1 sierpnia 2012 r. E. S. sprzedała P. G. działki o nr ewid. (...)położone w miejscowości D. (umowa sprzedaży k. 38-39 akt organu rentowego). Do momentu sprzedaży w/w nieruchomości, nieruchomości te były użytkowane przez M. M. (zeznania świadków: M. M. i A. B. k. 23v-24).

Decyzją z 12 marca 2013 r. znak: (...)Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie art.32 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników stwierdził, że E. K. nie przysługuje część uzupełniająca renty rodzinnej w związku z nabyciem gospodarstwa rolnego na podstawie wyroku z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 1395/09 od dnia 11 lutego 2008 r., ustalił, że nadpłata części uzupełniającej renty rodzinnej w okresie od 11.02.2008 r. do 31.07.2012 r. wynosi 31 777,38 zł, zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu kwoty 22 044,98 zł i na podstawie art. 139 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 01.04.2013 r. potrąca nadpłatę wypłaconej części uzupełniającej renty rodzinnej z pobieranej przez ubezpieczoną renty w miesięcznych ratach po 270,46 zł. Na podstawie art. 138 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych KRUS odstąpił od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 9 732,40 zł. (decyzja z dnia 12.03.2013 r. k. 84 akt organu rentowego)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie E. K. podlegało uwzględnieniu.

Stosownie do treści art. 32 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 z późn. zm.) wypłata renty rodzinnej, przysługującej osobie pełnoletniej, ulega zawieszeniu, jeżeli uprawniony prowadzi działalność rolniczą. Przepisy art. 28 ust. 3, 4 i 6-10 oraz art. 34 stosuje się odpowiednio.

Zgodnie z art. 32, art. 28 ust. 3 i art. 28 ust. 4 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników do zawieszenia wypłaty części uzupełniającej renty rodzinnej rolniczej, zastosowanie mają te same zasady, jakie stosuje się w przypadku zawieszenia emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy. W związku z tym część uzupełniająca renty rodzinnej jest zawieszona, jeżeli uprawniona do renty rodzinnej pełnoletnia osoba jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego o powierzchni powyżej 1 ha fizycznego lub 1 ha przeliczeniowego lub takie gospodarstwo posiada jej małżonek.

Zgodnie z treścią art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. W myśl natomiast ustępu 4 art. 28 uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego.

Dla rozstrzygnięcia sprawy podstawowe znaczenie ma ustalenie znaczenia pojęcia "prowadzenie działalności rolniczej". W wyroku z dnia 29 września I UK 16/05 (OSNP 2006, nr 17-18, poz. 278) Sąd Najwyższy przyjął, że prowadzenie działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy oznacza prowadzenie na własny rachunek przez posiadacza gospodarstwa rolnego działalności zawodowej, związanej z tym gospodarstwem, stałej i osobistej oraz mającej charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem. Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że ta praca lub czynności nie muszą mieć charakteru pracy fizycznej. Mogą one bowiem polegać także na zarządzaniu gospodarstwem. Tak więc prowadzenie gospodarstwa rolnego powinno mieć charakter osobisty. W wyroku z dnia 6 października 2009 r., II UK 46/09 (LEX nr 583814) Sąd Najwyższy stwierdził, że sam tytuł własności nie może mieć wpływu na wysokość świadczeń. Także w wyroku z dnia 6 maja 2004 r., II UZP 5/04 (OSNP 2004, Nr 22, poz. 389) Sąd Najwyższy przyjął, że wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4

tej ustawy. Tak więc decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ma ustalenie, czy wnioskodawczyni faktycznie prowadzi działalność rolniczą. Sam fakt bycia współwłaścicielem gospodarstwa rolnego nie jest bowiem tożsamy z prowadzeniem działalności rolniczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2009 r., I UK 202/08, OSNP 2010, nr 15-16, poz. 200). W wyroku z dnia 11 czerwca 2013 r. w sprawie III AUa 1529/12 Sąd Apelacyjny w Łodzi stwierdził, że „wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy. Przepis art. 28 ust. 4 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników należy interpretować w zgodzie z art. 6 pkt 1 i 3, w którym podmiotem ubezpieczenia nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego, lecz wyłącznie osoba prowadząca działalność rolniczą w posiadanym gospodarstwie rolnym. Powyższe prowadzi do wniosku, że własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego, które obecnie pozostają poza sferą stosunku ubezpieczenia społecznego rolników i są prawnie obojętne przy objęciu ubezpieczeniem, nie mogą mieć wpływu na wysokość pobieranych świadczeń. Uzyskanie możliwości pobierania pełnego świadczenia może zależeć tylko (i zależy) od zaprzestania działalności rolniczej, zatem właściciele gruntów innych niż wymienione w art. 28 ust. 4 pkt 1-7 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników mogą dowodzić, że nie są już rolnikami, gdyż nie prowadzą na nich działalności rolniczej.”

W przedmiotowej sprawie ubezpieczona wykazała, że po śmierci męża T. S. nie prowadziła gospodarstwa rolnego na nieruchomościach, które nabyła w spadku po mężu, oraz będących przedmiotem zasiedzenia w sprawie I Ns 1395/09 Sądu Rejonowego w Siedlcach. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczona po śmierci męża mieszkała w B. u córki, a następnie od 27 grudnia 2008 r. u konkubenta w miejscowości T.. Grunty rolne w D. i N. obrabiał na podstawie ustnej umowy jeszcze z T. S. Z. M., a następnie na podstawie umowy pisemnej dzierżawy jego syn M. M., aż do momentu sprzedaży tych nieruchomości przez E. K. (zeznania świadków: M. M., A. B., A. K. k.23v-24, zeznania ubezpieczonej k. 24v, umowy dzierżawy k. 30 i 45 akt I Ns 1395/09). Sąd Rejonowy obdarzył wiarygodnością zeznania wymienionych świadków, jak również ustalenia Sądu Rejonowego w Siedlcach poczynione w sprawie o sygn. akt I Ns 1395/09.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż sam fakt nabycia udziału w gospodarstwie rolnym z T. S. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej nie czyni z ubezpieczonej osoby prowadzącej gospodarstwo rolne. Samo posiadanie tytułu własność nie może być utożsamiane z pojęciem „prowadzenia działalności rolniczej”. Należy podkreślić, iż ubezpieczona po śmierci T. S. nie mieszkała już w D., nie miała wpływu na decyzje podejmowane przez dzierżawców odnośnie prowadzonych przez nich gospodarstw rolnych na działkach nabytych przez nią w spadku. Ubezpieczona nie czerpała korzyści z tego gospodarstwa, nie tylko nie pracowała na nim, ale również nim nie zarządzała. (...) w D. i N. były dzierżawione przez M. M., a wcześniej jego ojca.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należało zmienić zaskarżoną decyzję, bowiem ubezpieczona spełnia ustawowe przesłanki do wypłaty renty rodzinnej w pełnej wysokości dlatego na podstawie art.477¹⁴ § 2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.